

Keringő-dal

Tüzes, aranyló sárga csók,
hallgatag, álmos, kék folyók,
szállong a fényben lepkeraj,
mormol megkönnyült zivatar.
Mint aki lusta, baktat kocsim,
kincsem a semmi s élt éveim,
kondul egy hang, délre dalol,
nótázik velem a víg távol.

Átlátok síkon föl a hegyre,
figyel a csönd, hív, jöjj ide,
jöjj ide szétszórt, tág tekintet,
a magas, a mély mind testvéred.
Testvér az út, e kopott csoda,
csoda, hogy visz, éppen oda.
S mire előrli maradék percemet,
a voltból születik újabb kezdet.

Mert vég és kezdet minden nap,
a képzeletből ez marad:
s a megtisztító szent öröm,
ott járunk mind a körön.

Mint anya, úgy ölel át az idő,
múltnak most ma, életnek jövő.

A szépségek lovát

Száguld velem ez a nyár,
őszig szinte meg sem áll.
Elfényli drága szép napom.

Most még minden dalol, zeng,
a magas, a mély is rámörvend.
Körbe táncol zöld bársony.

Sanda szemmel les rám az ősz
illatos ruhában, hogy legyőz.
Egy társam maradt, a remény.

Kardjával roppant s dúl a tél:
csöndesül a bátor s ki fél,
szívemben átdelel a fény.

Tavasz, nyár, ősz s télnek is
nótázom hittel, van mégis.
A szépségek lovát újra megülöm.

Gál Sándor

Kettétört pillanatok

„Menjetelek és hengerítsétek el a kutak szájáról a követ ott, ahol a források töprengve haboznak, hogy milyen úton közelítsék meg a tengert”
(Saint-John Perse)

(Lezártam a *Belső Univerzumot*. Mától új naplót kezdek írni)

Nov. 30. csütörtök. Az éjszaka havazott. A szemben lévő síkság: óriási fehér lepedő – kiterített költemény.

Dec. 1. péntek. Furcsa, alig is megélhető, hogy bezárult az a lehetséges, bennem való küzdelem, amely az elmúlt 365 napot egyetlen jelenidejű egységgé ötvözte – az írást által...

Ma, most, ezt az egészet – szinte kézzelfogható, tapintható realitássá fordította, azzal, hogy amott befejeztem.

A mai hajnal sötétsége és pirkadássá válása, a fények, ködfátylukkával együtt, más minőségűekké tünnek, mint az előző tizenkét hónap hajnalainak az ébredési-fényei... Még a tea főző is más hangon dohogott, s később, ahogy az út, ugyanazok a kanyarok, útmenti, tél-csupasz fák, mintha közelebb lettek volna hozzám.

... És hogy a körtefa alatt egy egészen friss vakondtúrás feketéllett magányosan... Aztán befejeztem a szombati találkozóra a könyvek dedikálását...

... Úgy tűnik, illik – magamnak legalább – ideismételni, amit tegnapelőtt este írtam le:

MÉG ALKALMAS VAGYOK AZ ÉLETRE!

Az alábbi pedig egy délutáni villanás: lovak nélkül az emberi civilizáció talán ha a bronzkor szintjén araszolgatna napjainkban...

Hasonló volna – ebből következtetve –, hogy az emberiségnek nem volna történelme – történelmi tudata – a ludak nélkül, sem használható emlékezete a ludak szárnytolla nélkül – A ludak szárnytollából kitépott-készített »írótollak« nélkül... Korai írásait Jókai is ilyen tollakkal írta még, gyönyörű lila gubacstintával... Diákkoromban Feszty Zsuzsiéknál láttam ilyeneket az író náluk megőrzött rézkalamárisban...

Szóval a lovak, a ludak, a gubacstinta és Jókai Mór együtt, itt, hogy megmaradjon. Csak kipróbálni – milyen! Egyszer szerzek igazi lúdszárnytollakat, hogy tudnék-e írni valamit velük?!

Lehet persze, hogy gubacstinta nélkül semmire sujtának.

December 3. vasárnap. Délután havazás kezdődött, ami bizonytalanná teheti a holnapi Encsre való tervezett utunkat. Még mindig az »átmenet« árnyékolja be az

egész napomat. Azt hiszem, több idő kell ehhez a »belső átrendeződéshez«, mint amire számítottam. Csupa téblábolás, semmittevés, amiről azt hiszem, hogy jelent valamit, de ami – tapasztalom – az égvilágon semmit se jelent...

Legfeljebb annyi a bizonyosság, hogy a tél utolérte önmagát.

December 4. hétfő. Tegnap reggel vadászgazdánktól kaptam egy nagy táská friss szarvashúst, hogy legyen elegendő fazékba való finomság. Amit a »regula« szerint vízbe raktam, s egy kevéske ecettel elkevertem, hogy a lőtt vad húsában maradt vér délig kioldódjék, mert odáig Encsen leszünk, karácsonyi bevásárlás okán... A lefagyott úton azonban bizonytalan volt az autózás... Szerencsére a »trianoni« utat lesózták, így baj nélkül autóztunk a Cserehát téli-gyönyörűséges dombjai között... Délután aztán a szarvast »tettük rendbe«, s nemsokára megkóstolhatjuk a sültborda ízét is...

Az egészből pedig az következett, hogy rendesen elfáradtunk mindketten. Hát ilyen meglepetéseket hoz ránk a december...

A többit holnapra hagyom.

December 5. kedd. Nehéz visszatérni egykori naplói-önmagamhoz. Erőtle-
nedni – vagy csak: lankadni? – látszik az a figyelem és fegyelem, amely a hétköz-
napok zajlásából kiszűri azt a pár mondatot, amelyet érdemes lejegyezni.

Tele vagyok nyugtalansággal például a szombati születésnapj talákozót illető-
en, s hiába keresem a nyugtalanság igazi okát, nem találom. Lehet, hogy nincs is
ok a nyugtalanságra, hiszen minden adott, ami hozzá kell... És ma még a decem-
beri napocska is biztatott, hogy ne csüggedjek.

Világos tehát, hogy bennem a hiba, bennem, valahol legbelül, ahol nem az érte-
lem, hanem az ösztönök uralkodnak...

December 12. kedd. Végül is a találkozóra a meghívottakból legalább százan
eljöttek. Azt hiszem, méltóak tudtunk lenni önmagunkhoz – s minden tekintet-
ben. A búcs–budapest–eger–debreceni vonulat az ittenivel, az »északival« talál-
kozott... »Egynyelvűsödött?« Remélem.

Egyszer ha esik az ember életében ilyen pillalant – alig is fölfogható élmény és
emlék!!!

Igazi lényegét meg se próbálom megfogalmazni! Talán néhány nap múlva, ha
lesz hozzá erő és biztonság...

December 13. szerda. Bála munkája a »visszalapozás« bő ötven évre, olyan ösz-
szefoglalása eddigi munkáimnak, amelyre soha nem számítottam. Most derült ki,
s vált végleges érvényűvé, hogy *soha semmilyen csoportosuláshoz nem tartoztam*
– *nem is tudtak soha sehova besorolni, s így – kívülállóként – hagytam magam*
mögött néhány utánam jövő korosztályt is. És hiába volt az elhallgatás, a kirekesz-
tés szándéka és gyakorlata évtizedeken át, az álságon és az irigységen kívül semmi
érdemlegeset nem tudtak velem szemben megfogalmazni.

Így Béla könyve ennek a sajátos mellőzési kísérletnek józan és egyértelmű cáfo-
lata.

(Itt a füzetben van egy bekezdés, amelyet kihagytam, s amelyet később, kibővít-
ve külön leírok, mert fontos!)

December 14. csütörtök. A *Hírek* sk. szerkesztője a karácsonyi összeállításukhoz
négy kérdésre kért választ. Ma a válaszokat elküldtem. Mivel ezek is a mai nap
részei, ide másolom őket.

1. Mi az, amit mindmostanáig megőrzött gyermekkorából?

*1944 decemberében a háború első vonalában éltünk. Nálunk Búcsón az oro-
szok, Dunamocson a németek. S a németek a maguk rendszerességével minden
nap, alkonyat idején lötték Búcsót. Így a hathetes állóháború idején, alkonyatkor
lelentiünk a pincébe, s többször ott is aludtunk. Karácsony első ünnepén „talála-
tot kaptunk”, s a pincében lévő takarók égni kezdtek. Apámnak sikerült eloltani a
tüzet, de egy kicsit megégtünk. Leperzselődött a szemöldököm, meg a hajam is, de
megmaradtunk... A hajam is kinőtt...*

2. Önnek mi 2017-ben a karácsony üzenete?

*Egy hasonló kérdésre Endre unokám nyolc évesen így válaszolt: „A szeretet és a
szívdobogás.” Ennél tökéletesebb definíciót aligha találhatnék.*

Hát fogadjuk el és éljük meg!

3. Ezen az ünnepen mire emlékszik a legszívesebben az elmúlt tizenkét hónap-
ból?

*Ez az esztendő számomra a nyolcvanadik volt. S én elhatároztam, hogy ennek
minden napján írok „valamit.” Ma már elmondhatom, hogy ezt a vállalásomat
teljesítettem. Címe pedig a BELSŐ UNIVERZUM, tételesen, hogy a „gondolkodó
anyag”, az emberi értelem nyolc évtized alatt mit fogadott be, s mit őrzött meg a
befogadottakból. A nyolc évtized – kiszámítottam – 29 200 nappal és éjszaka. Ab-
ban reménykedem, hogy még megérem, hogy ez a munkám könyvvé szervesül, bár
ma már a rák utáni időm tizedik évében járok...*

Szóval erre a munkára s arra, hogy sikerült befejezni – l e h e t emlékezni.

4. Kit vagy mit változtatna meg jövőre?

*Mivel a »biológiai pokolgép« megállíthatatlan, semmi esélyem sincs a változta-
tásra. Legfeljebb a tudomásulvétellel...*

December 19. kedd. Újra Kassa, meg, hazafelé, tankolás, Sacán pedig bevásárlás.
Tegnapról itt maradt házi feladat: Varga doktornő, aki a hatvanas évek elejétől volt
az orvosom, nyugdíjba vonul, így ezt a tényt is meg kell oldanom. Szerencsére van
rá lehetőség itt Buzitán. Ez azt jelenti, hogy évente legkevesebb 20-30 Kassára való
utazást takarítunk meg, ami nem az anyagiak, de a kockázat okán adna egyféle
biztonságot, hiszen a buzitai rendelő itt van az utcánkban...

December 20. szerda Arra gondoltam, hogy már majdnem „alibizmusból” – vagyis, egyféle ké n y s z e r b ő l folytatom az újra kezdett naplóírást. Ám ez csupán l á t s z a t ! Az áll mögötte, hogy a *Belső Univerzum* terhétől felszabadult értelem új igazodási pontokat – feladatokat – keres magának, amelyek egy másik – belső – egyensúlyt hozhatnak létre.

Időnként a feleslegességérzet »temet maga alá«, ami eléggé nyomasztó, de amit képes vagyok feloldani, vagy legyőzni magamban. Nem könnyű, nem egyszerű ez, de »én vagyok az úr« – legalábbis egyelőre...

December 28. csütörtök. Minden összekuszálódott bennem. Ami n a g y o n r o s s z ! Főleg, hogy az okát nem tudom megfogalmazni. Mintha valami ismeretlen veszedelem fenyegetne. Nem a halál... Lehet, hogy van annál nagyobb, ismeretlenebb fenyegető is?!!!

Éppen abból következően, hogy az *egy másféle ismeretlen!*

Bizonytalan vagyok a mozdulataimban és a gondolataimban.

A VÁRAKOZÁS BORZONGATÓ!

Sziki Karcsi közel háromoldalas írásban a Nincs harmadik lehetőségéről ír, nagyon személyes hangú, igen szép méltatást. Holnap majd megköszönöm a születésnap-i összefoglalóval együtt.

Tóth Laci is írt, hogy megkapta a Monográfiát, s hogy lassan a végére is jut.

Évusék rendben hazaértek, csak az a baj, hogy Evcsa beteg.

Amikor nyolcvanévesen arról gondolkodtam, hogy mire van esélye a magamfajta kövületnek, arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy: ha élek – írok s hogy ha írok – élek. És nincs h a r m a d i k lehetőség!

Azonban most – a 2017-ik esztendő utolsó napjaiban – derengeni kezdett, hogy mégiscsak van egyféle »harmadik lehetőség« – is! Hiszen az egész történelmünk – irodalomtörténelmünk is! – bizonyíték arra, hogy igenis az íróember számára létezik e z a titokzatos «harmadik» lehetőség...

És ez nem az élet és az írás kölcsönhatásának a vonatkozásában valósul meg, hanem **azt követően!!!**

Mégpedig a továbbadás lehetőségében!

És ez ezer évek óta adott: az agyagtáblák üzenetétől a most leírt mondat tovább adható-nyitható valóságával.

(Nagyon rosszul látok, nem tudom folytatni az írást).

... És ma, Szilveszter napjának délutánján az a kétely merült föl bennem, hogy – nem is kétely, hanem valami megnevezhetetlen ellenállás, miszerint merő ostobaságokkal foglalkozom, ahelyett, hogy sétálnék egyet az udvaron, vagy meginnék egy-két korty bort...

Kiszámíthatatlan az emberi értelem működése, didergető megélni villámgyors

változásait – minden emberi gyengeségünk forrásait! És mintha már nem volna semmi ellenállás bennem, mintha átléptem volna egy láthatatlan küszöböt...

Jó volna m e g é r t e n i e pillanat lényegét!

A Magyar Írószövetség elnöke, Szentmártoni János levélben értesített, hogy a Választmány elfogadta javaslatomat a Magyar Széppróza Napját illetően, s hogy Balog Zoltán miniszter támogatja a rendezvényt, amelynek megszervezésével Molnár Imrét, a Pozsonyi Magyar Intézet igazgatóját bízták meg, a komáromi megnyitó programjának megtervezése pedig javarészt az én dolgom lesz.

Így 2018. február 18-án Komáromban elindul a Magyar Széppróza Napja – az egész Kárpát-medencére érvényes határozattal.

A javasolt program: Koszorúzás Jókai szobránál, kiállítás a múzeumban, gálaest. Természetesen ezt Molnár Imrével részletesebben egyeztetünk. De indulásnak, alapnak ez elégnék bizonyult. S főleg mindkét Komárom bevonása az ünnepnap programjába.

Jan. 7. vasárnap. Hogy vállalkoztam a Magyar Széppróza Napjának világra segítésére, elindítottam egy olyan »belső szellemi erőfeszítést«, amelyet – úgy érzem, nem lett volna szabad már vállalnom. De most már nem hátrálhatok meg. Vagyis február 18-án Komáromban megnyitjuk az első rendezvényt javaslataim alapján, amelyet elfogadott Szentmártoni János és Molnár Imre is. Természetesen a műsor véglegesítése még hátra van, de az elvi részben egyetértésre jutottunk.

Elhatároztam azt is, hogy az ezzel kapcsolatos dokumentumokat összegyűjtöm és rendezem. Egy olyan jelentős, az egyetemes magyarság irodalmát és kultúráját érintő ünnep megteremtéséről van szó, amelynek megvalósítását életem egyik szép feladatának tekintem.

Jó lenne ott lenni február 18-án Jókai szülővárosában az ünnepi megnyitón...

Január 8. hétfő. Végül is nincs sok értelme a további kínlásnak: ami a vegetációnál alig több. Egyszerű az egész: ami sötétséggel kezdődik és sötétséggel ér véget.

Szemorvosnál voltam a szokásos ellenőrzésen. Úgy tűnik, minden rendben van a látással, hát örülnöm kellene a ténynek, bár ha tele vagyok kételyekkel...

Hiányzik, vagy végleg eltűnt a horizont!

Lám, mennyire leegyszerűsödött minden.

Jan. 9. kedd. Levélváltás Molnár Imrével. Úgy tűnik a február 18. program elvben összeállt. Ám, ha nem tudnak elvinni Budapestről Komáromba, akkor el se indulunk. Ilyen bizonytalan téli utazásra én már nem vállalkozhatom – ha elvisznek, megyünk és tartok egy rövid köszöntő-émlékeztést, ha nem, hát majd összerakom a rendezvény dokumentumait, s valahol majd csak megjelenik egy kicsi füzetben a megalapozásban való részvételem, hiszen névadója és műsorának alapvetése is az én javaslataim alapján történt meg. De az még odébb van.

Most még a *Belső Univerzum* gépbemazolása a napi föladat, amely egyáltalán nem könnyű, hiszen a kézírásom oly mértékben nyomorodott meg, hogy ki kell találnom, hogy egy-két hónappal ezelőtt mit írtam le.

Különben rendben is volnék.

Ha kitavasodik, még a kutat kell rendbe hozatni, hogy legyen miből meglocsolni a kerti növényeket.

Amikor senki sem jön haza.

Január 10. szerda. Szepsiben voltam hivatalos ügyeket intézni, meg bevásárolni.

A felsőlánci fiúk tegnap lóttak egy süldőt, hoztak belőle kóstolót. Öröm, hogy törődnek velem, jólesik a figyelmességük. Így aztán délután a vadhúst tettük rendbe, majd a fagyasztóba.

Erről jutott az eszembe, hogy egyszer a szinai vámnál lőhettem volna egy óriási vadkant, de akkora volt a hőség, hogy pár órán belül a disznó húsa bepállott volna... A hőség megmentette az életét...

Sem azelőtt, sem azóta nem láttam ilyen hatalmas vadkant!...

Aztán még a mélységekből fölmerült Gál nagyapám bakter korából egy éjszakai, meg-megismételt kiáltás, amely abban a nádtetős világban fontos figyelmeztetés volt.

TŰZRE-VÍZRE VIGYÁZZATOK!

Csecsemőkoromban, amikor a fél falu leégett, nem sokon múlt, hogy én is bent éjnek síkándriai házukban – ez volt a NAGY TŰZ!

A fél falu leégett... De erről már korábban is írtam. Csak az erre való mindenkori figyelmeztetés hiányzott.

Így, hogy azt is leírtam, most már megmarad.

Ha megmarad!...

Január 11. csütörtök. Ha nem is sokat, de dolgoztam délelőtt és délután is. Lassan, de fogyogat a »Belső Univerzum.« Így haladva – ha baj nem ér – február végére talán be is tudom fejezni a másolást. Ami megnyugtató perspektíva, hiszen akkor, ha Satya hazajön, pár óra alatt könyvvé szerkesztjük, aztán már csak kiadó kell és némi pénz, hogy igazi könyv legyen belőle...

Január 13. péntek. Majdnem csak a megszokás és a napi rutin, de lehet, hogy sokkal titokzatosabb erők ültettek ide az estéli íróasztal mellé, a mai nap és a magam vállatására... Persze, nem megyek vele valami sokra, ennek ellenére mégis minden olyan, mintha *valami megtörténne általa...*

A bizonyosság és a bizonytalanság erőterei között a **kettétört pillanat**.

Nektek adom, vigyázzatok rá!

(Később – második bejegyzés)

Ami öröm, hogy Satya házára felrakták a tetőgerendákat! Meg a léceket is, s jöhet a cserepezés. És eső jöttén már lesz hova behúzódni.

Kicsit komolyabban: Fáj a »gyomrom«, ami elég kellemetlen... Az előbb már fájdalomcsillapítót kellett lenyelnem, egy tűzvörös ibalgin tablettát... Hát ettől írom ezeket a dülöngő sorokat-gondolatokat. Az elmúlt évek során már azt hittem, megtanultam elviselni a fájdalmakat. Azonban vannak pillanatok, amikor úgy érzem, e küzdelem végkimenetele teljesen egyértelmű.

Szóval péntek van és tizenharmadika...

Január 14. vasárnap. Mert tiszta volt az ég, hát kimentem megnézni csillagaimat, hogy megvannak-e még. De odafent alig akadt látnivaló, még a Göncölt se tudtam megtalálni... Biztosan azért, mert korai volt még az est-ido... Semmi baj. Éjfél után majd találkozom velük, ha addig nem felhősödik be felettünk a mindenség.

Különben most semmi érdemesnek mondhatót nem végeztem, kivéve egy szarvasbika lábszárából vasárnapra való levest, ami fenséges ízű... Ennek ellenére igencsak feleslegesnek érzem magamat...

Mert amikor az emberen eluralkodik a tunyaság, az olyan, mintha nem is élne, már-már méltatlan önmagához...

Meg biztosan benne van az is, hogy mi lesz a Magyar Széppróza Napjának a sorsa – ha lesz s o r s a egyáltalán... Pedig már kezdtem hinni abban, hogy Jókai óriási írói és emberi munkáját az egész Kárpát-medence magyarságának az ünnepevé emelhetjük.

De Budapesten valamit nem értenek, amit viszont én nem értek...

... Mint az éjszaka odafent, ma itt lent is eltűntek csillagaim(!)

Megtanulhattam volna már, hogy rendnek kell lenni: itt lent, odafent, de legfőként – bennem.

De e t u d á s semmit se old meg, se lent, se fent, se bennem.

Tíz év óta egyetlen éjszakát se tudtam végigaludni!

Úgy döntöttem, hogy mostantól nem írok dátumot, nem számítom a napokat. Nincs az ilyen időközök jelölésének semmi értelme, se jelentősége. Az »időnek« nevezett abszurditás nyolcvanon túl semmire se használható.

Ellenben bejegyzendő, hogy délután ragyogó napsütésben lementünk sétálni a Kanyapta-patak mellé. Tíz évvel ezelőtt, a gyomorműtétem után, ez a patakpart jelentette a »felépülés« nagyon komoly útját. Naponta lejártunk ide – később fel a csereháti domb-élre – »sétálni«. Olykor kínlódva, tele fájdalmakkal együtt képes voltam az alig egy kilométeres partszakaszon oda s vissza botorkálni, olykor epét hányva...

Ma pedig sajtó ízületekkel ugyan, a szépen megtisztított patakparton a hídtól, oda s vissza, bár lassan, de végigsétáltam...

S ahogyan a déli horizont felől a napsugarak a patak túloldalán a parton, s a víztükörben is »együtt vonultak« velünk árnyékaink is! ... Ott vonultak velünk együtt zajtalanul, lent a víz-mélyben kicsit halaványul, a parti lejtőn valamivel élesebben, és egy kicsit »szárazabban«...

Egy rövid idő elmúltával mondtam is Évának: »Látod, még az árnyékomtól se tudsz megszabadulni...«

***

Az előbb átnéztem a komáromi gálaest megnyitójára írt mondandómat. Ha véglegesítettem, majd ide másolom, hogy el ne kallódjon.

***

Késő este van, s minden olyan benne, mintha valamire emlékeznék – mintha egy emlékemre emlékeznék... Vagy valamire, ami „a megtörtént” után történik meg – egyféle „múltbéli múltban”.

Lehet egy hang, egy zenei futam vagy estéli fuvalat akár, aminek lényege meghatározhatatlan – mondjuk, mint a naplemente fényküllői, ahogy egy seregélyraj légörvényében egyszer megjelentek előttem és mozdulatlaná merevedtek – sziklavonulattá emlékezetem mélyén.

És ezt akkor is látom, ha a szememet lehunyom, és a csend átváltozik lassú havazássá...

***

„Meg kell tanulnom hallgatni”, írtam le egy cetlire pár évvel ezelőtt, amely közben könyvjelzővé nemesedve, megőrizte önmagát, a ma estéli »feltámadásig«.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy »hallgassak!«.

Inkább azt, hogy csak akkor mondjak ki, vagy írjak le valamit gondolataimból, amikor ideje van az írásnak vagy a megszólalásnak.

Mondjuk, ha a csend áramlásának függvényében egy szó felismerhetővé válik...

Már sok mindent nem vállalhatok.

***

Nagy csata dűl Budapesten a Magyar Széppróza Napja okán. Szomorúan figyelem, hogy mivé fajult – vagy: aljasodott le az „irodalmi élet” egyik része. Ahelyett, hogy egymásra figyeljünk, hogy egymást segítve éljünk, a külső szétdaraboltság mellé, sokkal nagyobb és megalázóbb veszedelemmé változott a belső megosztottság!...

Szomorúan érzékelem és olvasom ennek a megosztottságnak a pusztító jeleit...

***

Pár napja nyűglődöm már a februári Széppróza-napi mondanivalóm szövegének véglegesítésével. Talán a ma este egyberakott változata már valamennyire hasonlít elképzeléseimhez – de csak valamennyire!

Úgy tűnik fel előttem, megtörténhet, hogy amit nagyon szeretnék jóra, szépre, érdemesre megformálni, annak még a szándéka se látszik igazán, inkább csak a hiába való küzdelemé... Ám, amit ma este sikerült leírnom, azt hiszem már használható lesz...

***

Igen keveset olvasok mostanában, pedig volna elegendő időm – ha volna! Megírásra is volna időm, ám írni is vajmi keveset írok. Kivéve azokat a rövid szösszeneteket – folytatva a 365 napos *Belső Univerzum* sorát, ám azt most, november végén befejeztem, s ma, délelőttönként a maradék részeket másolom csupán...

Szóval azt, amit mindközönségesen időnek mondunk, abból jutna erre is, meg arra is.

Azonban ha arra gondolok, hogy ma Szlovákiában már nincs lap vagy újság, amely az én – a mi – nemzedékünkötől valamit is publikálna – de Magyarországon se nagy a választék! –, akkor mire az írás?!

Ami pedig ennél is tragikusabb, hogy az érdeklődő olvasók (is) hiányoznak.

Na, jó! Ezt itt nem folytatom tovább, mert nincs semmi értelme. Hiszen néha úgy találok, hogy amolyan félbolondként, magammal vitatkozom, olykor saját állításaimat cáfolva...

Világos, hogy szükségem lesz – és hamarosan! – megoldást és feloldást találnom – kiutat –, hogy elkerüljem az elmezavart vagy valami hasonló, kivédhetetlen szellemi defektust...

Feloldható-e a belső csend?

***

Az írói életműről G. Steiner ezt írja: „...fokozatosan feltáruló tervet föltételez. (...) sokféle műfaj – regény, vers, esszé – személyhez kötött egységet alkot. (Kiemelés tőlem – G. S.)

A mű egésze áll helyt önmagáért, s így együtt több és megbonthatatlanabb, mint külön-külön bármelyik része.

A meghatározás pontos!

Ami az én személyes tapasztalatom, hogy nem képez „fokozatosan föltáruló” teret.

Én legalábbis soha nem készítettem ilyenféle hosszú távú tervet. Egykori magyartanárom

Fülüpp Rezső eligazításához tartottam magamat: TUDD A DOLGOT – A SZAVAK MAGUKTÓL JÖNNEK.

Nekem ehhez csak annyit kellett hozzáadnom, hogy: TUDD ÉS TEDD!

Az életünk ezáltal vállhatott használható történelemmé!...

***

Egész délelőtt másoltam, de olyan állapotban, hogy alig találtam rá a következő,

megfelelő billentyűre, de kitartottam, mert már csak alig tíz nap a hátralékom... Aztán azon tűnődtem egy sort, hogy annyira fontos ez az egész, hogy miatta le-szédüljek a székről?! Hogy valami halasztás szóba se jöhet?...

Föltehetően az az eredője ennek, hogy talán csak az nyugtatna meg, ha látnám – s együtt! – az egészet a számítógépben és kinyomtatva is.

Hogy a végére értem, s amit írtam, így b i z t o n s á g b a n v a n .

Végül pedig ez: ugyan mennyivel nehezebb ez a nagy füzet attól a tintasúlytól, amit ide e sorok közé leírok, esetleg „elfogyasztok?”

Merthogy egyre nehezebb felemelni!

Persze az is lehet, hogy a karom gyengült el mostanára...

***

Ma, 2018. január 31-én lezártam a *BELSŐ UNIVERZUM* másolását.

Lehet, hogy az alábbiakat már korábban beírtam ebbe a füzetbe, de nem emlékszem rá, mikor s hova. Ezért ide írom, akár másodjára is, hogy megmaradjanak, hogy ne dobjak el valamit, amit korábban fontosnak éreztem.

Tehát: »Néha úgy találok, hogy egy másik valóság részesevé – részévé – változtam, ami a teljes elbutulás kivédhetetlen jele... Ahonnan nincs folytatás.«

***

A „kettős létezés” állapota – Tudathasadás (?)

***

Miről gondolkodom, ha gondolkodom?

Egyáltalán: ma mennyit ér még a gondolat?

***

Már majdnem véglegesen kialakult a MSzN-nak a első nyitóprogramja, a „két” Komáromot összekötve, amit nagyon fontos eseménynek tartok. Valahonnan Tözsér is hallott a rendezvényről, fölhívott, s azt kérdezte miről is van szó... Felolvastam neki a 18-i tervezett programot, s az egyik legfontosabb részének a két Komárom „egyesítésének” a tényét találta... Meg, hogy a Jókai Napok után még erre is jutott időm és erőm.

Holott semmibe se került, csupán ötven év tapasztalatát kellett felidézni magamban, s kiválasztani a ma felhasználható lényegét. Egy kupacba raktam a dokumentumokat, s ha jut rá időm, leírom az egészet. Hogy együtt, külön, megmaradjon, hátha hasznát veszi még valaki egyszer...

Satya érkezését várjuk minden pillanatban.

... És az előző mondat után nem jutott idő kitenni a pontot se, mert abban a pillanatban egy nagy »sziasztokkal!« berobogott Satya a konyhába, derűt és jókedvet árasztva.

Aztán ma délután egybeszerkesztettük azt a 365 napot, mint 2016. nov. 29.-től

2017. nov. 29-ig írtam. Így a Belső *Univerzum* számozását is – 1–365 – igyekeztem pontosítani, s végigolvasni azt követően az egészet, kijavítva a betű- s egyéb hibákat.

Aztán kellene találni egy könyvkiadót, amelyik könyvvé varázsolná a kéziratot...

***

Miklósi Péter hívott – ráálltam, hogy az *Új Szónak* – pontosabban: Péternek – vállalom a tervezett egész oldalas interjút. Pedig kétségeim vannak afelől, hogy a lap elmúlt húszéves kiközösítése megérdemli-e tőlem ezt a gesztust. De én a békesség híve vagyok.

Satya már úton van Bécs felé – minden ilyen hosszú éjszakai utazása idején tele vagyok aggodalommal.

Igaz, holnap kezdik felrakni a cserepeket a háztetőre.

***

Okát nem tudnám pontosan leírni, de tény, hogy kockázatosnak találom a Komáromba való utazást. Pedig meglehet, hogy ez az utolsó alkalom – de még milyen alkalom! –, hogy lássam diákkorom városát, s hogy a Nádor utcán sétáljak egyet... Nem is beszélve arról, hogy az első Magyar Széppróza Napjának az alapprogramját én vázolhattam fel, s a gálaest megnyitása is az én tisztem lesz... S benne kimondva a „két Komáromot” egyesítő „szellemi híd” megépítését – Jókai Mór Szellemében. Ahogy 1963-ban is javasoltam a Komáromi Jókai Napokat is az ún. Országos Szavalóverseny helyébe, s hogy az még ma is, némileg megkopvaleépítve, de létezik.

(Itt ezt nem folytatom, mert az öndicséret gyanújába keveredhetek)

***

Kint sétáltam az udvaron a tél megfogalmazhatatlan sötétségében, a csend borzongatóan tágas ölelésében, s arra gondoltam, hogy meddig s hova érhetek még el benne...

Megpróbálni a lehetetlent!

Kitágítani az ismeretlen határait...

És nevet adni mindennek, amit idáig nem tudtam még megnevezni.

***

Nagy meglepetésként ért az *Új Szó*-beli hír, hogy az AB-ART az Egybegyűjtött XV. kötetére kapott támogatást, amely ugye, két évet késett, de mégis csak könyvvé szervesül az idén.

És ez újabb lehetőséget jelent(-het) számomra. Ugyanis ebből következik, hogy a következő, XVI. kötet a *Belső Univerzum* lehet, a XVII. pedig – s ez készen is van – a *Versek 2*. És ezt követhetné XVIII-ként a *Kitágult nap*, a *Nincs harmadik lehetőség*, s ezek a jegyzetek, amelyeket most írok – esetleg az »ikerlevelekkel« együtt...

Szóval ez a sorrend: realitás. De csak úgy és azáltal, ha legalább 2-3 évig ide ülhetek dolgozni az íróasztal mellé... S ezt mind egyetlen nap sodorta föladatként, megmaradásra kényszerítő erővel.

(Utóirat: Az *Új Szóban* a pályázók névsorát közölték – így még ma sem ismert, hogy kik kapnak majd támogatást. Vagyis csak a sorrend adott – támogatás nélkül.)

***

A *Belső Univerzum* javításával elérkeztem a 42. napig. Annak ellenére, hogy a számítógép „önállósította” magát – folyamatosan átvált, s változtat a betűk nagyságán stb. De még így is tudok vele dolgozni. Majd Sándor „egységesíti” az egészet, ha hazajön a jövő héten...

Sokkal nagyobb baj, hogy fájnak a lábaim, hasonló érzéseim vannak, mint amikor izomláza van az embernek...

Csak hogy ez nem izomláz, hanem fájdalom, hogy gond elsétálni a kapuig, meg vissza.

A fájdalom pedig a szervezet figyelmeztetése, hogy valami elromlott, vagy éppen romlófélben van...

Természetesen, tudom, hogy mindenféle okoskodás felesleges és értelmetlen, ha a valósághoz nem számolom hozzá az eddig elviselt nyolc évtizedet!

Mert ekkorra elbutul az ember, és gyakran megfélelkezik magáról...

Még-hogy: fáj a lába!

***

A „*HÍRE sk.*” háromoldalas írásban számol be a február 8-án tartott komáromi sajtótájékoztatóról, a Magyar Széppróza Napja február 18-i programjáról, bemutatván nemcsak a szándékot, hanem a mostanra elkészült teljes programot is. Lényegében az egész rendezvény a tavalyi javaslataim alapján valósul meg – nem kis örömmel! A sajtótájékoztatóról való dokumentumokat a többi mellé tettem, s ha befejeztem a *Belső Univerzum* javítását, ezzel a „kettőtört pillanattal” folytatom tovább a hétköznapi gondolatok sorrendbe foglalását.

Kétségtelen, hogy a Jókai Napok egykori »nevesítése« mellett ez lesz, vagy lehet, a másik olyan közös, az egész magyar irodalomra és kultúrára kiterjeszhető alkalom, amikor a »két« Komárom együtt vállalhatja és végezheti ezt a missziót.

S ahogy egykor a komáromiak tették Jókai Mór születésnapjának az évfordulóján, megszólal majd a Nagytemplom harangja, s a komáromi polgárok este gyertyát gyújtanak, és kiteszik ma is az ablakaikban – világítani.

Az egyÜvé tartozás jeleként a Duna mindkét partján!

***

Az imént beleolvastam az „ikerlevelek” egyre gyarapodó lapjaiba, s úgy látom ezeket bizony rendbe kellene tennem, ahogy és amikor lesz rá időm!

Pontosabban: a *Belső Univerzumot* követően ez lesz napjaim fő iránya. Elsőül a meglévőket összeszerkeszteni, majd pedig a számítógépbe véglegesíteni, időrendbe, szerzők szerint. Mert ezek a levelek – minden szempontból, spontaneitásukkal együtt – olyan kortűkör, amely életem lefelé hajló ágának az értéktöbbletét foglalja össze, vagy jeleníti meg.

Mikor – hogy!

Ma kezdődött a téli olimpia.

Különösen kedvező esemény, hogy Satya házára felkerült a tető – amely az egész „belső” most már megvédi az esőtől, hótól...

***

A sötétedés újra csak ide hozott az íróasztalhoz, pedig délután erősen elhatároztam, hogy *nem folytatom a feljegyzés sorozatot.*

Azonban talán a „megszokás kényszere”, amely belém Ivódott az évtizedek során, valami belső impulzust – fertőzöttséget? – gerjeszt, s ennek a parancsa kivédhetetlen. Mintha valami lebénulna bennem, s olykor ezt már komoly veszedelemnek találok, hogy nincs, elfogyott az erőm az ellenállásra...

Ezért be is fejezem gyorsan az írást, hogy elhitesse magammal, és demonstráljam immunrendszerem működését...

Hogy most a nem cselekvés jelenti a »cselekvést«!!!

***

KETTŐS ALKONYAT...(!)

Délután tudatosult, hogy a bal szemem alsó „holdkaréja” teljesen beárnyékolódott. Ha a jobb – jobb oldali – szememet letakarom, a bal oldali alján, mondjuk úgy annak kb. egyharmada „befeketedik.” Kezdetben azt hittem, valami belekerült a szemembe, s attól a kellemetlen homály. De kiderült: a „tartós sötét” oka szervi természetű. Ez a tény nagyon komoly veszélyt jelez! Ha csak arra gondolok, hogy a *Belső Univerzumból* még 250 részt kell átolvasnom és kijavítanom, már ez is bizonytalanná válhat. Mert fogalmam sincs, hogy a szemem – ilyen, mai állapotában – meddig lesz még használható.

Ennél azonban sokkalta nagyobb baj az általános napi teendők elvégzésének lehetősége – pl. ennek a jegyzetnek a folytatása, vagy gépbe másolása... Az autózévezetés, s egyáltalán a mozgás mindenféle változata, nappal és éjszaka? Vagy a tisztálkodás, az alapvető, legegyszerűbb személyes tennivalók-feladatok megoldása...

Hogy mostantól kezdve mire kell még felkészülnöm, hogy milyenek az esélyeim, ha a ma felismert helyzet orvosilag nem fordítható jobbra?!

Áprilisban megyek ellenőrzésre – talán ott majd választ kapok mai kérdéseimre és kétségeimre.

Ebben a pillanatban ez a tény: letakartam a jobb szememet, s a ballal próbáltam

elolvasni az imént leírtakat. Az eredmény: a jobb oldali, alsó félkörívet nem látom, nem tudom elolvasni! (2018. febr. 8. vasárnap).

Lehet, hogy szemeimnek i g a z u k van: MÁR NEM AKARNAK LÁTNI(!)

***

A sötétség.

Hogy eltűnik benne az anyagi világ valóságának a megérthetősége és hangokká formálása?!

Zenévé, például. Vagy emberi beszéddé szerveződése?

A névadás!!!

Tudnék-e verset fogalmazni, ha nem látnám a fehér, tiszta papírlapot magam előtt?!

A sötétség kiterjedése lényegében felfoghatatlan mozgás.

Befelé árad.

A Duna Tv újra vetítette az *Egyetlen idő* című, rólam készült portréfilmet.

Egész délelőtt a *Belső Univerzum* szövegét javítottam. Még bő kétszáz nap a hátralék, s ezen a héten már aligha lesz mód a folytatásra. Fel kell készülnünk a Komáromba való utazásra, ami eléggé bonyolult esemény sor lesz...

Nagyon rossz a közérzetem, mintha ismeretlen veszedelmek kerülgetnének, ismeretlen, megnevezhetetlen üresség fog körül, ami tapinthatatlan...

Lehet, hogy abbéli aggodalmaiból fakadnak, hogy Satya holnap este indul Bécsből haza, egész éjszaka autót vezet, ami, téli viszonyok között nem valami szórakozás... Hát egy szikrányit se bánám, ha már csütörtök reggel lenne...

***

Fogy a nemzedékem – ma Kallós Zoltán haláláról olvastam a szomorú hírt. Az 1973-ban megjelent *BALLADÁK KÖNYVE* folyamatos használatban volt – van. A „*Balladák útja*” című írásomban annak idején az általam nálunk itt-ott talált balladákat az Ő gyűjteményével hasonlítottam össze – hogy egy-egy balladánk milyen hatalmas távolságokat járt be az évszázadok során... Például a *Rózsa Sándor – III.* című ballada otthoni – búcsi – változatát anyámtól tanultam meg, énekelni is: »Bakony erdő gyászban van, Rózsa Sándor vasban van...« Vagy a »Leégett a nyírbátori hodály« című változatot, ha jól emlékszem Abarán vagy Nagyráskán jegyeztem le...

Zoltánnal utoljára Budapesten az MMA egyik utolsó taggyűlésén találkoztam, s váltottunk pár szót ezekről a mostani, romló időkről...

A *Balladák könyve* minden időkre megőrzi nevét és hatalmas munkáját!

A tegnap leírtak döbbenetes folytatása – elment Gyüre Lajos is – 87 évesen. Talaly ősszel egy fogadáson beszélgettünk vagy fél órát, zömmel aktuális gondolataik-

ról... És elérkezett az a pillanat, amikor Lajosnak minden gondja megszűnt... A tragédiák is semmivé lettek, vagy semmivé foszlottak...

Mostanában már egyvégtében csak temetünk...

Nem vagyok valami jól – a komáromi megnyitóról majd írok, ha egy kicsit összeszedem magamat. Mert ma délután pokoli kínokat éltem át – akár a használt colstok, összementem...

Tehát: Gyüre Lajost alig két nappal ezelőtt Tóth Elemér követte, s a ma reggeli hír: elhunyt Fülöp Rezső is.

Mindezt azért írtam le ilyen betegen, hogy később! ide még visszatérjek. Még most is erős fájdalmaim vannak.

Majd holnap folytatom.

Talán...

Csupán annyit, hogy a nehezen talán már túl vagyok, de még mindig gond felhoznia a pincéből a levesbe való zöldséget.

A fájdalmak semmivé alázzák az embert, és ebből a megalázottságból igen nehéz felegyenesedni.

Sok mindent el tudtam végezni ma már, de fogcsikorgató volt a járás, a lehajlás és a felegyenesedés is olykor. Még most is vannak visszatérő fájdalmaim.

Túl ezen: a *Felvidék* ma háromoldalmi írást hozott a Magyar Széppróza Napja okán. Ami megnyugtató volna az irányba, hogy nem volt hiábavaló egyberakni az egésznek a lényegét – együtt a komáromi megnyitó emelkedettségével: délután 3 órakor megkondultak a komáromi templomok harangjai, Jókai szobránál szavaltat és tisztelgés, majd a múzeum dísztermében délután ünnepi megemlékezés Jókai Mór-ról, aztán galaest a két Komárom közös műsorával. Ez utóbbit én nyitottam meg.

Természetesen örültem a két Komárom közös vállalásának, csak később, hazaérve, nagyon megbetegedtem...

S tapasztalom: Van, amit nem lehet folytatni...

De le z á r n i se!

Most tehát azzal folytatom, hogy Fülöp Rezsőtől is elbúcsúztak a pozsonyi krematóriumban. Rezsővel hosszú ideig – megszakításokkal ugyan – de éveken keresztül együtt dolgoztunk a Csemadokban. 1963-ban javaslatomra Ő fogadtatta el a Csemadok KB elnökségével, főtítkárként a *Komáromi Jókai Napok* elnevezést, a Szlovák kormány alelnökeként sokat segített a Thália Színház létrehozásában, együtt Dobos Lacival. Emlékszem, az együttes elő bemutatójának plakátjából vittem is Rezsőnek az akkori hivatalába.

Folytatólagosan: a rendszerváltást követően a Csemadok rendkívüli választmányi ülésén, amikor az átmeneti kormányba a magyar képviselő arányáról döntés született, én elhárítottam a kormányban való szerepvállalást, s felajánlottam Rezsőnek a nekem szánt tisztséget, de ő nem vállalta. Se Dobos Laci. Javaslatomra akkor a parlament alelnöki tisztségére A. Nagy Lászlót jelöltük, akit aztán e tisztségre meg is választottak. A kormány alelnöki pozíciójára a plénum Varga Sándort és Merva Lórántot jelölte, így szavazás következett, amely Varga Sándort javasolta a tisztségre, aki ezt el is fogadta. Az akkori szavazólapokat – én vezettem a tanácskozást – eltettem, ma is megvannak. Varga Sándor öt szavazattal előzte meg Merva Lórit...

Rezső temetésének napján mindezt azért írtam le ismét, hogy ez a pillanat, a mai búcsúztatást kiegészítve, megmaradjon – történelmünk hiteles tényeként, cáfolhatatlanul.

Ami pedig e februári realitás, hogy már majdnem teljesen rendbe jöttem, tudok enni, s a bort is megkóstoltam, de csak éppen-hogy!

Valami keveset dolgoztam is, de a számítógépes »munka« bizony még akadozik...

Ami még fontos: a cinkék megtalálták a kiakasztott szalonnávéget, s egész cinkekerajzást láthattunk a ház előtti almafa körül.

Aranysárga begyűk visszaverte a napsugarakat – amolyan Csontváry-féle magaslátokba...

Február 24. szombat. Elhatároztam, hogy újra kezdem a napok jelölését, miáltal valamilyen rend és rendszer keretei között épül tovább ez a jegyzetsor. Mert kellenek a kapaszkodók az előrehaladáshoz, ugyanis az emlékezet már gyakorta cserben hagy.

Szóval ha nem akarok eltévedni ebben a 80. éves bozótosban, akkor ügyelnem kell a szél irányára, a zajok eredetére, a hajnalok és az éjszakák árnyaira és árnyalataira – is!

És azért fontos ez, mert a komáromi kiruccanás – amit Márkus Béla irodalomtörténeti eseménynek mondott – sok új gondot hozott számomra. A legnagyobb ezek közül, hogy egyértelművé vált, hogy a bal szemem csak egyharmadnyi felületével érzékeli a tárgyakat... Ami gondot jelent például járás közben. Nem érzem biztonságosnak magam előtt az utat, olykor megbillenek, vagy nekimegyek az előttem lévő tárgyaknak... Vagyis orvoshoz kell mennem rövidesen, hogy ezt az új bajt megoldjuk, ha egyáltalán ez lehetséges. Ezért elsősorban a *Belső Univerzumot* kell rendbe tenni, amíg használni tudom a számítógépet... Minden más csak ezután következhet. És ez a más egyáltalán nem kevés.

Még ez: a Felvidék ma többoldalnyi írást közöl a Magyar Széppróza Napja és a

80. születésnapom kapcsán rólam. Márkus Bélával Cservenka Judit készített interjút, akivel az AK-ban és a Tokaji Íróklubban többször találkoztunk.

Örülök ennek az írásnak!

Elfáradtam, és be is sötétedett.

Február 25. vasárnap. Volt délelőtt erőm és időm is a *Belső Univerzum* további javítására. Így eljutottam a 180. napig. Amiből az következik, hogy ha – mint ma is – napi 20 részt átnézhetek, akkor március végére ezt be tudom fejezni. Ha így lesz Balázs F.-nek elküldöm az »Egybegyűjtött...«, lehetséges XVI. köteteként. A versek várhatnak. Minden azon fordul meg, hogy a szemem milyen mértékben romlik.

Február 26. hétfő. Onkológia – a szokásos kivizsgálások. A vizsgálatok eredménye végig negatív. Sőt, Sárosiová doktornő szerint kiválóak, s a »markerek« is »nagyszerűek«. Valami hasonló dicséretben részesített Varga doktornő is az elmúlt év végén, amikor megmérte a vérnyomásomat, és nyugdíjba vonult.

Ezek a tények folyamatosan megnyugtatóak, amit a látásomat illetően már nem írhatok ide. És fogalmam sincs arról, hogy azon valamit is lehetne javítani.

Február 27. kedd. Vasárnap derült ki, hogy – még a hét végén – Szlovákiában meggyilkoltak egy fiatal oknyomozó újságírót s a menyasszonyát Nagymácsédon. Szlovákia a saját levében fő, mert ez a kettős gyilkosság – feltehetően valamelyik olaszországi maffia Kelet-Szlovákiában működő – számlájára írható...

A parlament, a kormánygarnitúra, az ügyészséggel-bírósággal együtt óriási pácba került, mert a Fico által irányított kormányrendszerben a maffiához kötődő hivatalnokok »ügyelték« eddig az országot.

Mindenki a gyilkosokat keresi, de az eddigi »nyomozás« eredménytelen. Az is marad!

Délelőtt Szepsiben voltunk bevásárolni és orvosságokért. Szibériai a hideg!

Délután érkeztem az *Univerzum* 200. napjához, aminek nagyon örülök. És azt hiszem – így újraolvasva –, megérte az egyáltalán nem könnyű kísérletet. Jó volna látni könyvvé változott állapotában is.

Február 28. szerda. Viszonylag jó éjszakám volt, így délelőtt elértem az *Univerzum... 250. napjáig*. Azonban délután megbetegedtem, szerencsére nem olyan mértékben, mint az elmúlt héten, ami azt jelenti, hogy – bár kemény diétára fogtam magamat – tudok enni... Meg járni is.

Holnap délelőtt folytatom a szövegek javítását, amíg a szemem bírja(?)...

Március 1. csütörtök. Kellemetlen már – és kényelmetlen is – ebbe a feldudorodó füzetben az írás. Be is fejezem, s holnap egy másik újban folytatom. A napi realia: eljutottam a 300. oldalig az »*Univerzum*« javításában. Így holnap, de legkésőbb szombat délelőtt be is tudom fejezni a vele való munkát. És ez a tény reménységgel tölt el.

Délután telefonon beszéltem telefonon Balázs F. Attilával, hogy hogyan állunk a könyvek ügyével. Az a negatív meglepetés ért, hogy a XV. kötetre pályázott, de elég bizonytalan, hogy lesz-e támogatás a kiadásra.

A *Belső Univerzum*mal kapcsolatban pedig abban egyeztünk meg, hogy Magyarországon próbál szerencsét...

Ebből következik, hogy megint minden ismét bizonytalanra revesedett.

A március így az idén nem a tavasz, nem a reménység hónapja lesz. Holnap egy »vékonyabb« füzetben folytatom!

(PIPACSOS FÜZET)

2018. március 1.

Március 1. csütörtök. Az *Új Szóban* megjelent Miklósi Péter teljes-oldalas interjúja, amely február 18-án Vilma húgoméknál történt beszélgetés alapján készült. Úgy találom, hogy olvasható szöveg.

A mellékelt fényképhez is hasonlítok.

Különben ebbe a „pipacsos füzetbe” kéne y e l m e s e b b írni, jól fekszik a toll alá a papír.

Ami pedig ennél is fontosabb: befejeztem a *Belső Univerzum* másolását, ami most, hogy a végére jutottam, korábban majdnem lehetetlennek véltem – még pár nappal ezelőtt is.

Tetejére most, hogy az egészet újraolvastam, ezek a »rögtönzések« az eddigi munkáim egyféle megkoronázását – egy vadonatúj műfajt eredményeztek: **külön műfajjá szervezve a líra és a próza teljes spektrumát!**

Lényegében az „Omega kísérlet” rétegei adták hozzá az alapot, amely egyféle t á g a s s á g b a n , – sugárkörben – rendezte a gondolatokat...

Hogy aztán innen hova, s merre folytatható ez a frissítő „műfaj”, arról ma és itt sejtelmem sincsen...

Március 2. szombat. Sziki Karcsi kétoldalas jegyzetet írt a NAPÚT-ba a „Nincs harmadik lehetőségéről.”

Március 8. vasárnap. Mert a Cserehát alatti havas síkság ragyogott a napsütésben, hát lementünk a Kanyapta partjára vadkacsanézőbe meg sétálni... A Kanyapta egy „forrásnélküli” patak, amely Buzita alatt már amolyan folyócska, s lejjebb a Bódvában folytatja az útját – akár a tengerig...

Forrástalansága pedig abból származik, hogy Gombostól Perény, Hím, Felsőlánc, Buzita, Reste vonalán gyűjti össze vize nagyobbik hányadát, s a Hím alatt, nádasokkal benőtt, füzes szigetekkel tarkított hatalmas halastóvá növekedjen, amelynek »kifolyása« délnyugati irányba vezeti el a táj vizeit...

Perény szlovák nyelvű kismonográfiájában olvastam, hogy a patak neve a szlo-

vák *konopéből* származik. Ami lehet, hogy igaz, de lehet, hogy nem. (Konope: kender). Az tény, hogy az említett települések mai, termő síkságai egykor hatalmas mocsárvilág volt, amelynek nagy részét a múlt század ötvenes éveiben lecsapolták, s tették termővé... Erről korábban ezt-azt már leírtam...

Azonban egy-két mondatot arról a két »zúgóról«, amelyekhez sok-sok vadkacsa leszáll halászni és pihenni... Évekkel ezelőtt örvényeiből egy maroknyi vizet ki-merítve pár kortyot nyugodtan lenyelhetett az ember... Ma pedig az »örvénylés« mögöttes terében olyan szennyes-habos bugyvalékot láttam, amely megborrongatott...

Visszafelé araszolgatva az autó irányába aztán arra gondoltam, hogy ma már az egész emberi civilizációt ilyen szennyáradat sodorja magával, vagy süllyeszti magába.

A vadkacsák pedig felrebbennek belőle és elszállnak.

De aki ma repülni, járni sem igen tud, az merre meneküljön?!

Március 4. hétfő. Kassa – szemorvos. Feltehetően a bal szememben – nevezem így – vérömleny keletkezett, ami elég sok gondot görgött maga előtt... Úgy február közepétől kezdtem érezni a bajt, aztán tapasztalni is, hogy a látómezőm két-harmada besötétedett.

A mai vizsgálatok ezt erősítették meg. Kaptam egy injekciót a bal halántékomba, a szemem mellé, ami inkább kellemetlen volt, mint fájdalmas. Így haza tudtam vezetni az autót. Jövő hétfőn megyek ellenőrzésre.

Ezek után néhány kérdőjelet is ide írhatnék, de most – esetleg – a sötétedésre kellene valamilyen módon felkészülni – ha egyáltalán létezhet ilyesmi...

Március 5. kedd. Sikerült délelőtt átlapoznom a *Belső Univerzumot* is, így a 365 nap véglegesen a helyére került. Csak a bal szemem fáradt el, s a vége felé fájni kezdett. Most is egyféle »homály« akadályozza a t i s z t a l á t á s t !

Lassabban írok, de talán o l v a s h a t ó b b a n ...

Ebéd után erős »gyomorfájdalmaim« kezdődtek, de lenyeltem egy fájdalomcsillapítót, s egy szűk órák kínlás után a fájdalmak megszűntek. De döbbenetesen legyengítettek, gond a járás, egyáltalán: mindenféle mozgás.

Még ezt: reggel voltam az orvosunknál, a havi vitamininjekció végett, s magammal vittem az onkológiai vizsgálat eredményeit – már alkonyodott és szemetelt az eső...

... Mindkét szememben tompa nyomást érzek és enyhe fájdalmat – főleg a bal szemem csücskében.

De még tudok írni!

Március 6. szerda. Kísérletként nekiláttam az »új napló« – címe: *KETTÉTÖRT PILLANATOK* – másolásához.

Munka helyett: kínlás.

De végül is másfél óra kellett egyetlen nap rendbetételéhez. Azonban, ha itthon leszünk, megpróbálom folytatni – a hét végén vagy azt követően... Majd ahogy az időből futja.

Igaz: találtam egy korábban írt rövid verset, s oda másoltam a többihez, a Vil-mától kapott »verses füzetbe«. Amelyből – reményeim szerint, már nem vész el.

Március 7. csütörtök. Egy új döbbenet, vagy: diagnózis. Ahogy Szepsiből jöttünk haza, egyszer csak az út felett mintha egy óriási, apró lyukú ezüst szita jelent volna meg, amelynek minden részén parányi hópihelabdácskák lebegtek millió számra, föl s alá. S mind a két szememben. Igen kellemetlenné vált az autóvezetés. Valamiféle fényvisszaverődés keletkezett, amely elbizonytalanított...

Délután pedig, lent a pincében, ahova zöldségért mentem le, ugyanez ismétlődött meg, de arany színözönben!

Megpróbáltam kitapogatni a »látomást«, de semmit sem éreztem.

Aztán Éva utánanézett a számítógépben, s meg is találta a diagnózist. Ami úgy tűnik, inkább kellemetlen, s nem kezelhetetlen. Majd hétfőn kiderül az ellenőrzésen, hogy mi ez a nem várt fordulat vagy jelenség?!

Kicsit el vagyok keseredve.

Március 8. péntek. Délelőtt Encsre mentünk, a sűrű csereháti köd megnehezítette az autóvezetést, megfájdult a szemem – most is fáj, és rosszul látok. Tény, amit meg kell élni és elviselni.

Aztán néhány szép pillanat – az új óvoda alapkövetétele... Menyhárt Józsi, a Magyar Koalíció Pártja elnöke a pódiumról azzal az optimizmussal köszöntött, hogy itt talál majd az új óvoda átadásánál is – két év múlva.

Legyen igaza!

Az előbb Satya hívott Pozsonyból, elrendezte az »adóügyeket«, meg ott volt a tüntetésen is – derűs a kedve, s meg Somorjára a barátaihoz.

Március 9. szombat. Másoltam a »Kettészelt pillanatok«. Lassan, szaggatottan jutok előre, szétboncolva a hetekkel ezelőtt leírt szöveget... Azonban az a fontos, hogy még tudok dolgozni.

Ma pedig arra az elhatározásra jutottam, hogy a Magyar Széppróza Napjával kapcsolatos összes dokumentumot időrendbe rakom, s így délutánonként – e napló mellett – az egész »történetet« megörökítem, s ha befejezem, publikálom valahol... Mert azt tapasztalom, hogy egyféle »kisajátítás és elhallgatás« kíséri az egészek a valós történetét... Amiként a Tháliának, ennek is sok-sok »alapítója« lesz majd. Hát ezért kell leírni és egybeszerkeszteni a történetet és az azt hitelesítő dokumentumokat!!!

A reflux »fejezi be« helyettem ezt a napot...

Pokol a – pokolban!

Március 10. vasárnap. Kísérletként délelőtt azt próbáltam meg, hogy a szemem

mai állapotában mennyi ideig bírja a szövegmásolást. Azonban nem jutottam semmi használható eredményre. Nem számoltam meg, de másfél óra alatt mindössze 15-20 sort ha beírtam a gépbe. A bal szememet viselte meg jobban ez a kísérlet. Enyhe fájdalmat és nyomást éreztem... Holnap délután megyek a szemorvoshoz ellenőrzésre, s a vizsgálat után talán bölcsebbek leszünk... Különben az imént említett »nyomást« is érzem.

Kellemetlen érzés és – t u d á s !

Hogy szememből eltűnhet a fény és a látás...

Március 11. hétfő. Csütörtökön befekszem a kórház szemészeti klinikájára. Ennyi a mai délutáni vizsgálat összesítése. Hogy tovább mi történik, az ebben az *alkonyatban* nem tudható.

Március 19. hétfő. Bejöttem megnézni, hogy a »téli íróasztal« megvan-e még.

A kórházi otlét döbbenetes volt... A harmadik infúzió majdnem megölt. A vérnyomásom 206-ra emelkedett, hogy az erek – a szemerek – kitáguljanak. A negyedik kísérletet már nem vállaltam, így, közös megegyezésre, hazaengedtek. Nem lett volna értelme a további otlétnek.

A látóidegeket nem lehet se pótolni, se »restaurálni«, mint egy olajfestményt...

Tehát: lassan és megállíthatatlanul sötétedik.

A maradék feladat: ezt dokumentálni – amíg lehet.

Az *Agriában* megjelent a Magyar Széppróza Napjának komáromi esti gálájának nyitószövege.

Meg Sziki Karcsi recenziója – másodjára.

Egy új »abszurd«: minden irányú mozgásom lelassult – az értelem és az ösztönök fékrendszere érezhetően működni kezdett – kezdtek...

Mostantól nem jelölöm a dátumokat.

Az úgynevezett idő elveszítette jelentőségét.

S azt is véglegessé kell fogalmaznom, hogy az előttünk valók megítélésében *nagyon óvatosan kell eljárunk!!!* Mert nem tudhatjuk teljes bizonyossággal tetteik indítékait – és nyomorúságos voltát.

Mivel – ahogy az előbb leírtam –, az időnek nincs tovább jelentősége számomra, hát megpróbálom függetleníteni magamat attól az erőtlől, amely sokáig cselekvésre kényszerített. Hogy aztán ezt a szándékomat képes leszek-e betartani, ebben a pillanatban sejtlemem sincsen. Mert a szándék és a szándék megvalósítása között létező megfogalmazhatatlan realitás értelmezhetetlen.

Vagyis foglalkozni azzal nem is érdemes!

Hát persze.

Csak lenni és nem gondolkodni.

Egészen komoly kihívása a pillanatnak...